

Nieuwbouw is ook in het buitengebied en in de dorpen onvermijdelijk, maar de discussie over wat een passend ontwerp is, kan behoorlijk oplaaien. Op zoek naar de gulden middenweg.

Het buitengebied

ij gaf me een stevoornemens? kom. ezigheid is mijn al gegaan. Proig heb ik juist in esbril (+1.5) fen. En zonder lijkt het verle tiptoetsen van ienen. Het gaat trekke arm. sluit ik de leesokaal achter te la een leesbril is l me jong voelen l. ss-apparaten zijn evoel van een d pakhuis. Ik ac lheid en stap op en wazig gebied s, wat er opstaat kan hulp inroe eigenwijs. Als Wonder probeer een knopje uit. er knopje dan Die grote knop ls een schildpad t nu, waar zit de e een paar vrouet opgetrokken ar mij kijken. ing, op dok e sportschool goïcijns door, op s. Wat ben ik net zo ver heb la

Moderne gebouwen op het platteland en in dorpen kunnen zorgen voor verhitte discussies. Past een vernieuwend ontwerp wel in het landelijk gebied? Volgens architect Marcia Mulder uit Olst wel, maar er zijn enkele belangrijke spelregels.

door **Matthijs Oppenhuizen**
matthijsoppenhuizen@destentor.nl

Het buitengebied van Salland. Bekend en geliefd vanwege het karakteristieke landschap met bijpassende woningen: oude boerderijen die naadloos aansluiten op het landschap. Maar ook het platteland en de dorpen van Salland ontkomen niet aan nieuwbouw of een grondige restauratie van huizen en schuren en dat kan verhitte discussies opleveren. Past een modern gebouw wel in het buitengebied of de dorpen en kun je het als architect wel maken om tijdens een restauratie een oud gebouw in een modern jasje te steken? Volgens architect Marcia Mulder uit Olst kan dat, maar is het zeker een uitdaging. „Doe recht aan de geschiedenis, maar laat zien dat er mensen wonen die het gebouw op een andere manier gebruiken.” Mulder heeft sinds 2009 haar eigen architectenbureau 52Noord. Daarvoor werkte ze veertien jaar bij Harmonische Architectuur. Restauratie en het hergebruiken van bestaande panden is haar expertise. Kerken, kloosters, kantoren, gevangenissen en oude schuren: allerlei gebouwen heeft ze zodanig gerenoveerd en een andere bestemming gegeven dat de panden weer tientallen jaren mee kunnen. Ook

nieuwbouw in het buitengebied en dorpen is iets dat ze al veel heeft gedaan. Maar als ze foto's van enkele van die gebouwen op tafel legt, is haast niet te zien dat het nieuwe panden zijn. „Ik kan elke stijl ontwerpen als opdrachtgevers dat willen, maar mijn eigen stijl is dat het gebouw in de omgeving past.” Zo heeft ze met projectontwikkelaar Van Wijnen 'De IJsselstreek' ontworpen: veertien nieuwe woningen die aan de Stationsstraat in Olst komen te staan. Op één na zijn alle huizen binnen mum van tijd verkocht, terwijl Van Wijnen de afgelopen jaren tevergeefs meerdere ontwerpen had bedacht. Mulder: „Een neef van mij wist niet dat ik ze had ontworpen en zei dat er eindelijk gewone woningen kwamen. Ik merk dat hier in de omgeving duidelijk behoefte is aan starterswoningen. Door de

„Laat het historische karakter zien, daardoor overleven panden.”

eenvoud, prijs en kleine accenten verkoopt dit goed. Eenvoud is iets dat in het buitengebied in ieder geval werkt.” Oog voor de historie is volgens Mulder cruciaal voor nieuwbouw of renovatie in het buitengebied. Zo krijgen de twee-onder-een-kapwoningen en vrijstaande huizen van 'De IJsselstreek' melkmeisjes aan de voorkant: een groot raam in het midden met twee kleine ramen er naast. „Zo heet dat. Originel is het benaming voor een deur met daarnaast twee kleine ramen.” Bij renovatie kan volgens Mulder een klein detail een oud gebouw juist met het heden verbinden. Bijvoorbeeld een oude boerenschuur die wordt omgebouwd tot woning. In haar ontwerp laat ze de

buitenkant van de schuur sober en de deuren blijven groot. Maar als die open zwaaien, is de rode binnenkant van de deuren te zien. „Het moderne tintje. Maar bij landelijk bouwen kijk ik altijd waar het gebouw voor werd gebruikt. Mensen, machines of dieren? Voor machines heb je grote deuren nodig, die laat ik dan terug komen. Laat het historische karakter maar zien, daardoor overleven panden. Bij historisch onderzoek wil ik ook weten wat voor mensen er woonden. Dat kan ik dan weer gebruiken. Woningen bouwen is de grootste ingreep bij hergebruik van een pand. Zoals bij de gevangenis en het gerechtsgebouw in Almelo. Daar hebben we woningen in gemaakt, maar daardoor is een galerij in de gevangenis niet meer toegankelijk voor publiek. De gemeente vond dat jammer, maar je kunt niet overal een museum van maken. Van de gemeente mocht de helft van het gebouw tot woningen worden verbouwd en het andere deel is, na een periode van leegstand, met succes verbouwd tot een bed en breakfast. Soms maak je oude structuren kapot, maar we behouden veel. Er wordt vaak een probleem gemaakt van woningbouw, ook in het buitengebied. Je mag blijkbaar niet in een oud, voormalig agrarisch of industrieel gebouw wonen, dus worden allerlei oplossingen bedacht die het pand uiteindelijk niet kunnen behouden.” Volgens Mulder is de toekomst van een oud pand, zoals een schuur of fabriek, veel zekerder als er woningen in komen. Naast de geschiedenis, is hiërarchie volgens de architect ook belangrijk. Vooral op boerenerven en landgoederen. „Wat is de hoofdwoning op een erf en wat de schuur? Een duidelijke hiërarchie zorgt voor herkenbaarheid en dat willen mensen nu graag. Het modernisme kwam volgens mij te snel, mensen konden zich er niet in herkennen. Dit modernisme gaat in kleinere stappen.”

Twee voorbeelden van Marcia Mulder waarin ze oud en nieuw combineert. Links houten gebinten die zijn losgekoppeld en verbonden met stukken ijzer, rechts de buitenkant van gebouw (winkel op landgoed Twickel bij Delden). Een ontwerp uit haar tijd bij Harmonische Architectuur.

wil eenvoudig en historie

Architect Marcia Mulder is gespecialiseerd in restauratie en het hergebruiken van bestaande panden, met name in landelijk gebied. foto Gerard Vrakking

Architecten nemen 'ziel' als leidraad

RAALTE - Stichting IJsselhoeven, bekend van inspanningen om klassieke boerderijen rond de IJssel te behouden, heeft zich ook gestort op nieuwbouw in het buitengebied. In januari 2010 presenteerden vier architectenbureaus ontwerpen voor nieuwe panden in het IJsseldal en daarvoor namen zij kenmerken van historische boerderijen als

leidraad. Er zijn ontwerpen gemaakt voor een te renoveren schuur in Schalkhaar, een hoeve in Wijhe, een zorgboerderij in Emst en woningen die achter de hoeve Brabantse Wagen in Welsum zouden kunnen staan. De 'ziel' van de IJsselhoeven was leidend en Stefanie Weser van Tak Architecten beschreef die zelfs in

een rapport. Volgens de stichting dienden de ontwerpen vooral ter inspiratie. Al wordt de zorgboerderij in Emst wel gebouwd en mogelijk wordt het ontwerp voor Welsum ook gebruikt voor vijf nieuwe huizen achter De Brabantse Wagen. „Het ontwerp kan helpen in de sfeer van de stallen te blijven die er nu staan”, zegt Jetse Hart-

mans van IJsselhoeven. Stichting Sallands Erfgoed is een soortgelijke organisatie als IJsselhoeven, maar concentreert zich echt op Salland. Deze stichting wil zoveel mogelijk oude boerderijen en erven behouden. Als sloop onvermijdelijk is, probeert de stichting te zorgen dat het nieuwe huis past bij het oude landschap.

